נו: הוציאו לו פרק חמישי יומא

רבי יהודה ור' יוסי ור' שמעון אוסרין. תימה מנא ליה דטעמייהו דמשום דלמין ברירה הא קתני בהדיא טעמייהו משום בקיעת הנוד וי"ל דלא היה ר"ל שזה יהא עיקר טעם לאוסר בקיעת הנוד ליום אחד ומה שהקשו לו מבקיעת הנוד אע"ג דלמינהו גופייהו ליתא להו הא טעמא י"ל שהיו בדלון מחזירין אותו והיו מקשים לו כל מה שהיו יכולין רק שיחזור בו[א] וכי הא גוונא הוא בהדיא דפ' התערובת (זבחים דף עז:) דקאמר רבי אליעזר לרבנן גבי אבני בעל מוס שנתערבו באבנים תמימים ונתנן למעלה כו'[ב] לדידי מדכתב מוס בם הוא דלא ילפו הא על ידי תערובת ילפו אלא לדידהו דדרשינהו מוס בם לדרשה אחריתי אודו לי מיהת דבשר בעלת מוס בעצים דמי אע"ג דאינהו גופיה לא סבירא ליה הא טעמא מדמגריך קרא[ג] וכי הא גוונא איכא בספ"ק דגיטין (דף יד.) הולך מנה לפלוני רב אמר חייב באחריותו ואם בא לחזור [אינו] מוחזר ושמואל אמר מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור (אינו) מוחזר ומפרש דבהולך מזכי דמי קא מיפלגי דלשמואל הולך [לאו] מזכי והא דקאמר מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור (אינו) מוחזר לדבריו דרב קאמר אע"ג דאינהו גופיה אי הוה סבירא ליה כרב (דלאו) דכזכי דמי לא הוה אמר (אינו) מוחזר מהאי טעמא וכי הא גוונא איכא בפ"ג דשבועות (דף כא:) בפלוגתא דר' שמעון ורבנן בשבועה אלא אוכל ואכל כל שהוא וכן בפרק בתרא דמכות (דף ח.) בפלוגתא דרבי שמעון ורבנן באוכל טבל כל שהוא ומה שמקשין לרבי יהודה דלית ליה ברירה[ד] וסבירא ליה בפ' החובל (ב"ק דף ל.) גבי דין יום או יומים קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי היאך מצא ידיו ורגליו דלא משכחת דמייתי ביכורים אלא חד בר חד עד יהושע בן נון[ה] וכן לרבי יוסי דמספקא ליה האם אי כקנין הגוף דמי ואע"ל לאו כקנין הגוף היאך מצא ידיו ורגליו דכי הא גוונא פריך לרבי יוחנן בפ"פ השולח (גיטין דף מח.) מפורש בפרק השולח ואין להאריך כאן בזה: **מאי** שנא לבאן ולבאן [דלא] דאין ברירה. על כרחך רבי יוחנן לא מפליג בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחריים דאי מפליג אמאי פריך לימא לבאן ולבאן תולה בדעת עצמו הוא ומזכה ומעבר תולה בדעת אחריים הוא אבל רב דקאמר בפרק בכל מערבין (עירובין דף לו:) ליתא למתניתא דהתם[ו] דאית ליה לרבי יהודה ברירה ופריך אדרבה ליתא לדאיו מקמי מתניתין ומשני ליתא למתניתין מקמי[ז] [בריתות] דהלוקח ואיהו דסמי הא מקמי מתני' ומקשים לשם אדרבה ליתא להיהא דהלוקח ואיהו מקמי מתניתין דעירובין ומתני' דגיטין (דף עג.) מה היא באותן הימים[ח] ובריתא דמרובה (ב"ק דף ס:.) דשחרית בעל הבית אומר כל שילקטו עניים היום יהא הפקר[ט] דבהנך אית ליה לרבי יהודה ברירה ויש לומר דרב ואיהו מחלק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים והיא דגיטין ודמרובה תולה בדעת אחרים היא[ט] ואם כן לרבי יוחנן דלא מפליג סבירא ליה ליתא לדאיו והלוקח מקמי[יא] [הני מתניתות] ואע"ג דבפ' משילין (בילה דף ל:) פריך אהא דקאמר דלר' יוחנן בדרבנן אית ליה ברירה מדפריש רבי יוחנן מילתיה דאיו אלמא הכי סבירא ליה[ו] והדר ביה מכח הכיא קושיא דאלמא דלרבי יוחנן ליתא לדאיו[יא] יש לומר דלאו מכח הכיא קושיא הדר ביה ובגלאו הכי ליתא לה לשנויי לעולם לא מיפוך[יב] ותימה אליבא דמאן קמייתי בשמעתא מדאיו לי אליבא דרב מאי מייתי מדאיו דהוי תולה בדעת עצמו להכיא דשופרות דהוי תולה בדעת אחרים לדאדרבה בתולה בדעת אחרים אית ליה לרבי יהודה ברירה ואי אליבא דרבי יוחנן קא מייתי לה לדיליה ליתא לדאיו ול"ל דאליבא דרב קאמר הכא והכיא דשופרות תשוב כתולה בדעת עצמו כיון דאין הקיינן מתפרשות[יג] אלא בלקיחת בעלים[יד] אי [נמי] בעשיית כהן תלויה[טו] שדעת כהן המקריב תשוב כמו היא עצמה ובהא נמי מיתרצא מאי דק"ל מאי קאמר ליתא למתניתין מקמי דאיו והלוקח והא מלתא דר"י אינה משנה בהכיא דהלוקח[טז] אלא בריתא היא ואמאי סמיך מתניתין דעירובין מקמי מתני' דגיטין ומתני' דמרובה דאיהו דסמי הא מקמי מתני' ומשני לו אדרבה סמי אפילו בריתות טובא מקמי מתני' ויהיה נראה לי לתרץ דרב לטעמיה דאמר בפרק הגוזל קמא (ב"ק דף לו:) גבגמ' אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך סמי מתני' מקמי מתני' דבריתות ולפי מה שפי' דהכיא דשופרות תשוב תולה בדעת עצמו ניחא דבגלאו הכי איכא למימר ליתא למתני' דעירובין מקמי מתני' דשופרות והלוקח ואיהו והא דלא מייתי לה התם משום דאינה פשוטה כל כך שיהא טעמא שלרבי יהודה משום דאין ברירה דהא דייקינן עלה בגמרא' ומהשתא נמי ניחא דאמר דלמחוק ולומר דרבי יוחנן פליג על רב וקסבר ליתא לדאיו כי זהו דוחק ועוד דקשיא מהכיא דשילהי ביצה כדפרש' אלא נימא דלרבי יוחנן נמי מדקא מפרש גמלתיה דאיו אלמא קסבר כותיה וסבירא ליה דליתא למתני' דעירובין ובריתא דכל שילקטו מקמי מתני' דשקיעת דשופרות ומקמי התם דהלוקח ואיהו והכיא דמה היא באותן הימים סבירא ליה לרבי יוחנן דלא דייקינן מינה דיש ברירה משום דלכי מיית הוי גיטא דילמא לכי מיית זקוקה ליבם וחולצת ולא מתיימנת וכל זמן שבעלה חי הרי היא כאשת איש דאי בשמעתא מדאיו בין לרב בין לרבי יוחנן דמרוייהו אית להו שפיר דאיו ורבינו אלחנן תירץ דאליבא דרב קאמר דלא קאמר מידי כגון ההוא דלעיל דרבא ומדמי ברירה דתולה בדעת אחרים להכיא דאמר ומבדר דבריו מתחלה כמו ההוא דאיו אף על גב דתולה בדעת עצמו הוי

רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון [א]אוסרין אלמא אין ברירה ממאי דילמא שאני התם [ב]כדתני טעמא אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה שמא יבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע ואמר להם לכשיבקע אלא מדתני איו [ג]דתני איו ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרח עירובו למזרח ולמערב עירובו למערב אבל לכאן ולכאן לא והוינן בה מאי שנא לכאן ולכאן דלא דאין ברירה למזרח ומערב נמי אין ברירה ואמר ר' יוחנן כשכבר בא חכם והשתא דאמרינן לרבי יהודה אין ברירה הא כתיבה אית ליה יום הכפורים נמי נעביד תרי ונכתוב עלייהו משום חולשא דכהן גדול לאו אדעתיה דאי לא תימא הכי בלא כתיבה נמי האי נפיש והאי זוטר וכי תימא לא מקביל ליה כוליה והאמר רב יהודה [ג]השוחט צריך שיקבל את כל דמו של פר שנאמר [ד]ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד [ה]המזבח וכי תימא דילמא משתפיך מיניה האי חיור והאי סומק אלא משום חולשא דכ"ג לאו אדעתיה הכא נמי משום חולשא דכהן גדול לאו אדעתיה ההוא דנחית קמיה דרבא אמר יצא והניחו על כן שני שבהיכל נטל דם הפר והניח דם השעיר אמר ליה חדא כרבנן וחדא כרבי יהודה [ו]אימא הניח דם השעיר ונטל דם הפר: והזה ממנו על הפרוכת כנגד ארון מבחוץ: תנו רבנן [ז]וכן יעשה לאהל מועד מה תלמוד לומר [ח]כשם שמזה לפני לפנים כך מזה בהיכל מה לפני לפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר כך מזה בהיכל [ט]וכשם שלפני לפנים אחת למעלה ושבע למטה מדם השעיר כך מזה בהיכל [י]השוכן אתם בתוך טומאתם אפילו בשעת שהן טמאים שכינה עמהם אמר ליה ההוא צדוקי[יא] לר' חנינא

השתא

לשיבקא. נחוש לו כלומר לא חיישינן לשמא יבקע דלפסר דמסר ליה לשומר: **אין אדם מתנה על שני דברים.** להניח שני עירובין אחד למזרח ואחד למערב שמא אם יבאו שני חכמים אחד למזרח ואחד למערב ולומר לאי זה מהן שאלנה אלך למחר לפי שקניית עירוב בין השמשות היא וכשזה בורר למחר אותו שילנה לא סמכינן אברירה לומר הוברר שהעירוב לא חכם זה קנה שביתה אמש. אלא על חכם אחד ואינו יודע לאיזה רוח יבא הוא מתנה אם בא למזרח עירובי של מזרח יקנה ואם בא למערב עירובי של מערב יקנה ואילו לכאן ולכאן אם בא שני חכמים למקום שאלנה אלך לא דאין ברירה: **והוינן בה.** דקס"ד בין השמשות עדיין חכם לא בא והוא באלכסון ויכול לבא משמאלך למזרח ולמערב ובא לו לאחד מהן: **מזרח ומערב נמי.** כשאלה זה עירובו בדעת החכם לומר יקנה עירוב לרוח שהחכם בא לה אין ברירה שמא בין השמשות היה בדעתו של חכם לרוח שכנגדה: **ואמר רבי יוחנן כשכבר בא חכם.** בין השמשות דקנה עירוב לאותו הרוח שכך התנה זה מבעוד יום: **והשתא דאמרת.** טעמא דר' יהודה בקני חובה משום דברירה לית ליה אבל כתיבה אית ליה: **יום הכפורים.** דקאמר לא היה שם אלא כן אחד ליעביד תרי וכו': **לאו אדעתיה.** לעיולי בכתיבה: **דם הפר.** סומק כדאמרן באילך פירקין (דף מה.) שדומה לדם הפרים: **ההוא.** אליא לבור דנחית קמיה דרבא: **והיה** אומר קדל יום הכפורים בתפלה כמו אתנו אומרים: **חדא דרבנן.** דאמרת כן הני: **וחדא דרבי יהודה.** דאמרת נטל תחילה ואחר כך הניח אלמא לא היה כן שני להניחו (ח) לכך הוצרך ליטול תחילה: **השתא**

א) [מיי' פ"ז מהלכות מעשר הלכה ח]. ב) מיי' פ"ב מהלכות עבודת יום"כ הלכה ב:

סח ג ד) מיי' שם פ"ג הלכה ה:

רבינו חננאל

מיהו דייקינן מדקתני ר' יהודה אוסר לשתות מן הנוד. אע"ג דאמר התרומה והמעשר שאני עתיד להפריש הרי הן בנוד, לא אמרינן מתברר שהיין ששותה החולין הן, וכי אינו התרומה. ש"מ דלית ליה ברירה. אלא מדתני איו. במסכת עירובין פ"ג דתני איו ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחת אלא אם בא חכם למזרח עירובי למזרח במערב עירובי במערב אבל לכאן ולכאן לא. ואמרינן מאי שנא דלכאן ולכאן דלא. דאין ברירה, למזרח ולמערב נמי אין ברירה. ופרקינן ר' יוחנן כבר בא חכם. ש"מ דלר' יהודה לית ליה ברירה. אבל כתיבה אית ליה, ולמה אינו עושה ביום הכפורים שנים וכותב באחד פר ובשני שעיר. משום חולשא דכהן גדול, דילמא לא דייק ואתי לאיחלופי ליה. **ההוא** שליח ציבור דנחת קמיה דרבה דאמר יצא והניח על כן השיני שבהיכל, משמע כרבנן דאמרו שנים היו. ונטל דם [הפר] והניח דם השעיר, משמע כר' יהודה דאמר שלא היה [אלא] כן אחד לפיכך הוצרך ליטול קודם דם הפר, ואחרי כן נתן במקומו דם שעיר. ואמר ליה רבה דבריך חציים כרבנן וחציים כר' יהודה. אימא יצא והניחו על כן השני שבהיכל, הניח דם הפר בכן האחד ונטל דם השעיר מן האחר. ת"ר וכן יעשה לאהל מועד וגו'. כשם שמזה לפני ולפנים, כך מזה בהיכל, דגמר לאהל מועד ממה שנאמר מבית לפרכת. וכשם זה מזה אחת למעלה ושבע למטה. וכן עוד מן הדם השעיר. כך מזה בהיכל מדם הפר ומדם השעיר אחת למעלה ושבע למטה.

תוס' ישנים

שתרמו תרומתן תרומה ומנן בדוכתא אחריתי תרומת עכו"ם מדמעת (וכרכי) שמעון פוטר ולא מדכר כותי, ש"מ דמודה בה דתרומתו מדמעת, ועוד"מ כיון שגר הוא כיהו נתקן עצמו מיד ונכי בריתא קרינן ביה. ובריתא ושותה מיד. פירש רש"י מאכל מעשר שני שיש לו פתוך ביתו דכל מה דאפשר נתקן יתקן, ואין נראה לרבינו"ש כי מה מיגול תופש כאן כיון שלא הפרים כלום עד למוצאי שבת ולא בירר מקום או לפנות או לדרומו הא תנן בפרק ג' בתרומות (מ"ב) (המקבל) [הבורס] קישות ומצלת מרה כו' עד האומר תרומת כו' זה (כמו כן) [בתוכן] כו' וחכמים אומרים עד שיאמר לפנות או לדרומו ואפילו לרבי שמעון נמי כגון דקרא עליו שם דאמרינן בפרק בכל מערבין [עירובין לו, ב] שאני התם דאיכא קניניו, ועוד הקשה מדתנא בתוספתא דמעשר שני [פ"ג] המוליך פירות מעשר שני ממקום היוקר כו' עד דאמר כו' וחכמים אומרים עד שיקנם מקום לפנות או לדרומו, ועוד קתני בסיפא מעשה בראבי"ג ור' יהודה ורבי יוסי שנכנסו אצל בעל הבית למיב אמרו לו נראה אילך בעל הבית מתקן עיריותיו, יין שהרגים בהם הבית להם לוקמקמא מלאה דיגרי זהב אמר להם הפר לכם אני עושה מעשר שני שבתוכן זה מחולו על אוסר זה אמרו לו לא אמרו לו לא ואכול מעותיך נשכרת מעות ואכלת נפשות, פירוש מעותיך מולין כיון שלא קבעת מקום לפנות, אף י"ל זו משום דהאיסר אינו מבורר ומעורב עם מעות אחרים. ומפרש רש"ל דהכא מיירי שקבע לו מקום לפנות או לדרומו. וגם פירש רבינו יעקב דמיתל לשון מיולל כתנן במסכת [שביעית פ"ח מ"ט] עד שיחולו ומפרש בירושלמי [שם] עד שיעשו מולין, ואין נראה לרבינו דאם כן ליתני הכא לפנות ולדרומו כמו בשאר כנות בפרק בתרא דתענית, וכ"מ משום דיעא שיעורא דמנין (הו') [הנו']

לוגין הוי (כיון) [כמו] שקבע מקום אין זו שבבא בלב, ועוד דבמסכת דמאי בפ' בתרא קתני היו לו תאנים של טבל כו' (וקתני (בה) [מה]) שאני עתיד להפרים, וקתני בתר הכי היו של דמאי כו' וקתני (בה) [מה]) שאני עתיד להפרים [מאי] אמר לא מדתני ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרח עירובי למזרח ולמערב עירובי למערב אבל לכאן ולכאן לא דאין ברירה, למזרח ולמערב נמי אין ברירה. ופרקינן ר' יוחנן כבר בא חכם. ש"מ דלר' יהודה לית ליה ברירה. אבל כתיבה אית ליה, ולמה אינו עושה ביום הכפורים שנים וכותב באחד פר ובשני שעיר. משום חולשא דכהן גדול, דילמא לא דייק ואתי לאיחלופי ליה. **ההוא** שליח ציבור דנחת קמיה דרבה דאמר יצא והניח על כן השיני שבהיכל, משמע כרבנן דאמרו שנים היו. ונטל דם [הפר] והניח דם השעיר, משמע כר' יהודה דאמר שלא היה [אלא] כן אחד לפיכך הוצרך ליטול קודם דם הפר, ואחרי כן נתן במקומו דם שעיר. ואמר ליה רבה דבריך חציים כרבנן וחציים כר' יהודה. אימא יצא והניחו על כן השני שבהיכל, הניח דם הפר בכן האחד ונטל דם השעיר מן האחר. ת"ר וכן יעשה לאהל מועד וגו'. כשם שמזה לפני ולפנים, כך מזה בהיכל, דגמר לאהל מועד ממה שנאמר מבית לפרכת. וכשם זה מזה אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר, וכן עוד מן הדם השעיר. כך מזה בהיכל מדם הפר ומדם השעיר אחת למעלה ושבע למטה.

תוס' ישנים

שתרמו תרומתן תרומה ומנן בדוכתא אחריתי תרומת עכו"ם מדמעת (וכרכי) שמעון פוטר ולא מדכר כותי, ש"מ דמודה בה דתרומתו מדמעת, ועוד"מ כיון שגר הוא כיהו נתקן עצמו מיד ונכי בריתא קרינן ביה. ובריתא ושותה מיד. פירש רש"י מאכל מעשר שני שיש לו פתוך ביתו דכל מה דאפשר נתקן יתקן, ואין נראה לרבינו"ש כי מה מיגול תופש כאן כיון שלא הפרים כלום עד למוצאי שבת ולא בירר מקום או לפנות או לדרומו הא תנן בפרק ג' בתרומות (מ"ב) (המקבל) [הבורס] קישות ומצלת מרה כו' עד האומר תרומת כו' זה (כמו כן) [בתוכן] כו' וחכמים אומרים עד שיאמר לפנות או לדרומו ואפילו לרבי שמעון נמי כגון דקרא עליו שם דאמרינן בפרק בכל מערבין [עירובין לו, ב] שאני התם דאיכא קניניו, ועוד הקשה מדתנא בתוספתא דמעשר שני [פ"ג] המוליך פירות מעשר שני ממקום היוקר כו' עד דאמר כו' וחכמים אומרים עד שיקנם מקום לפנות או לדרומו, ועוד קתני בסיפא מעשה בראבי"ג ור' יהודה ורבי יוסי שנכנסו אצל בעל הבית למיב אמרו לו נראה אילך בעל הבית מתקן עיריותיו, יין שהרגים בהם הבית להם לוקמקמא מלאה דיגרי זהב אמר להם הפר לכם אני עושה מעשר שני שבתוכן זה מחולו על אוסר זה אמרו לו לא אמרו לו לא ואכול מעותיך נשכרת מעות ואכלת נפשות, פירוש מעותיך מולין כיון שלא קבעת מקום לפנות, אף י"ל זו משום דהאיסר אינו מבורר ומעורב עם מעות אחרים. ומפרש רש"ל דהכא מיירי שקבע לו מקום לפנות או לדרומו. וגם פירש רבינו יעקב דמיתל לשון מיולל כתנן במסכת [שביעית פ"ח מ"ט] עד שיחולו ומפרש בירושלמי [שם] עד שיעשו מולין, ואין נראה לרבינו דאם כן ליתני הכא לפנות ולדרומו כמו בשאר כנות בפרק בתרא דתענית, וכ"מ משום דיעא שיעורא דמנין (הו') [הנו']

רבינו חננאל

מיהו דייקינן מדקתני ר' יהודה אוסר לשתות מן הנוד. אע"ג דאמר התרומה והמעשר שאני עתיד להפריש הרי הן בנוד, לא אמרינן מתברר שהיין ששותה החולין הן, וכי אינו התרומה. ש"מ דליתא ליה ברירה. אלא מדתני איו. במסכת עירובין פ"ג דתני איו ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחת אלא אם בא חכם למזרח עירובי למזרח במערב עירובי במערב אבל לכאן ולכאן לא. ואמרינן מאי שנא דלכאן ולכאן דלא. דאין ברירה, למזרח ולמערב נמי אין ברירה. ופרקינן ר' יוחנן כבר בא חכם. ש"מ דלר' יהודה לית ליה ברירה. אבל כתיבה אית ליה, ולמה אינו עושה ביום הכפורים שנים וכותב באחד פר ובשני שעיר. משום חולשא דכהן גדול, דילמא לא דייק ואתי לאיחלופי ליה. **ההוא** שליח ציבור דנחת קמיה דרבה דאמר יצא והניח על כן השיני שבהיכל, משמע כרבנן דאמרו שנים היו. ונטל דם [הפר] והניח דם השעיר, משמע כר' יהודה דאמר שלא היה [אלא] כן אחד לפיכך הוצרך ליטול קודם דם הפר, ואחרי כן נתן במקומו דם שעיר. ואמר ליה רבה דבריך חציים כרבנן וחציים כר' יהודה. אימא יצא והניחו על כן השני שבהיכל, הניח דם הפר בכן האחד ונטל דם השעיר מן האחר. ת"ר וכן יעשה לאהל מועד וגו'. כשם שמזה לפני ולפנים, כך מזה בהיכל, דגמר לאהל מועד ממה שנאמר מבית לפרכת. וכשם זה מזה אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר, וכן עוד מן הדם השעיר. כך מזה בהיכל מדם הפר ומדם השעיר אחת למעלה ושבע למטה.

תורה אור השלם

1. וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד ז

2. וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם: ויקרא טז טז

גליון הש"ס

גמ' **אימא הניח דם השעיר.** עי' מנ"א סימן קמז ס"ק יא:

הגהות הב"ח

(**ח**) רש"י ד"ה ומדלא כו' יהוד' כו' כן שני לכניסו עליו לכך הולך:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

מוסף תוספות

א. דכוותי' אשכחן טובא שאין הגמרא חושב עיקר טעם אותו טעם המפורש במשנה. תוס' סוכה כד. ד"ה ר"י. ב. דרבי אליעזר אומר יקרב. תוס' עירובין לא. ד"ה מ. ג. ור' אליעזר דקאמר רואה אני כאילו הן עצים היה שואל לחכמים למה לא יכשירו מאותו טעם, אע"פ שהוא בעצמו לא היה חושש לאותו טעם. שם. ד. אלמא ס"ל כר' יוחנן דאמרינן האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל. תוס' סוכה שם. ה. [ד]כיון דאמר ירושה המתחלקת הויא לקיחה, [ו]אית ליה קנין פירות, דהיינו כל לקיחה שבשעת יובל, לאו כקנין הגוף דמי ואין מביא וקורא, לא משכחת מביא וקורא אלא בירושה שלא נחלקה משנפלה בימי יהושע, דהיינו חד בר חד, שלא היו לו ולאביו ולכל הדורות למפרע עד יהושע שני בנים לאיש אחד שיחלקו ירושה. רש"י גיטין מח. ז. דקתני לר' יהודה היו שניהן רבותיו למקום שירצה ילך. שם"ש עירובין לו: ד"ה ליתא. ז. דדייקינן מינה בריש כל הגט דאית ליה לרבי יהודה ברירה. תוס' עירובין לו: ד"ה לא. ח. וכי לקיט אמרינן הוברר שזה הפקר. רש"י ב"ק קט. ד"ה לאיש. ט. והתם אית ליה ברירה, אבל תולה בדעת עצמו לית ליה ברירה, ולהכי קאמר דליתא למתניתין דקתני דאית לרבי יהודה ברירה אפילו בתולה בדעת עצמו מקמי דאיו ומקמי ההיא דהלוקח. תוס' שם. י. [ז]לית ליה ברירה ואפילו בתחומין דרבנן. רש"י ביצה לח. ד"ה ומאי. יא. והא על כרחין לית לי' לר' יוחנן דאיו כדפרישית. תוס' סה"ש עירובין לו: יב. משום דבעי לתרץ לעולם לא תיפוך הקשה קושיא קלה אע"ג דשבא לר' יוחנן לית ליה דאיו. תוס' ביצה לח. ד"ה ומאי. יג. איזו לעולה ואיזו

לחטאת. רש"י נעיל מא. ד"ה אין. יד. שאמרו בשעת לקיחה זו אני לוקח לעולה זו לחטאת. רש"י עירובין לו: ד"ה אלא. טו. שאם לא [פירשו] הבעלים בשעת לקיחה יכול הכהן לעשות איזה שירצה עולה וחטאת. רש"י כריתות כח. ד"ה לו. טז. דבמשנה בדמאי פ"ז ליכא אלא מלתיה דר"מ לחוד. תוס' עירובין שם.

מעשר שני שבתוכן זה מחולו על אוסר זה אמרו לו לא ואכול מעותיך נשכרת מעות ואכלת נפשות, פירוש מעותיך מולין כיון שלא קבעת מקום לפנות, אף י"ל זו משום דהאיסר אינו מבורר ומעורב עם מעות אחרים. ומפרש רש"ל דהכא מיירי שקבע לו מקום לפנות או לדרומו. וגם פירש רבינו יעקב דמיתל לשון מיולל כתנן במסכת [שביעית פ"ח מ"ט] עד שיחולו ומפרש בירושלמי [שם] עד שיעשו מולין, ואין נראה לרבינו דאם כן ליתני הכא לפנות ולדרומו כמו בשאר כנות בפרק בתרא דתענית, וכ"מ משום דיעא שיעורא דמנין (הו') [הנו']

לוגין הוי (כיון) [כמו] שקבע מקום אין זו שבבא בלב, ועוד דבמסכת דמאי בפ' בתרא קתני היו לו תאנים של טבל כו' (וקתני (בה) [מה]) שאני עתיד להפרים, וקתני בתר הכי היו של דמאי כו' וקתני (בה) [מה]) שאני עתיד להפרים [מאי] אמר לא מדתני ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרח עירובי למזרח ולמערב עירובי למערב אבל לכאן ולכאן לא דאין ברירה, למזרח ולמערב נמי אין ברירה. ופרקינן ר' יוחנן כבר בא חכם. ש"מ דלר' יהודה לית ליה ברירה. אבל כתיבה אית ליה, ולמה אינו עושה ביום הכפורים שנים וכותב באחד פר ובשני שעיר. משום חולשא דכהן גדול, דילמא לא דייק ואתי לאיחלופי ליה. **ההוא** שליח ציבור דנחת קמיה דרבה דאמר יצא והניח על כן השיני שבהיכל, משמע כרבנן דאמרו שנים היו. ונטל דם [הפר] והניח דם השעיר, משמע כר' יהודה דאמר שלא היה [אלא] כן אחד לפיכך הוצרך ליטול קודם דם הפר, ואחרי כן נתן במקומו דם שעיר. ואמר ליה רבה דבריך חציים כרבנן וחציים כר' יהודה. אימא יצא והניחו על כן השני שבהיכל, הניח דם הפר בכן האחד ונטל דם השעיר מן האחר. ת"ר וכן יעשה לאהל מועד וגו'. כשם שמזה לפני ולפנים, כך מזה בהיכל, דגמר לאהל מועד ממה שנאמר מבית לפרכת. וכשם זה מזה אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר, וכן עוד מן הדם השעיר. כך מזה בהיכל מדם הפר ומדם השעיר אחת למעלה ושבע למטה.

רבי יוסי ור"ש אוסרים דאין ברירה. והכי מסקינן בפרק בכל מערבין [לו, ב] דלית ליה לרבי יוסי ברירה. וקשה לרבינו דהכי יוסי מדרבי יוסי בפ' שאחזו [עב, ב] גבי מה היא כתובת יתומים וא"ר יוסי מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הוי גט, אלמא סבירא ליה יש ברירה דהכי דייק בפ' כל הגט [שם סה, ב] על כרחך יהודה, ואין נראה לומר דלרבי יוסי הוי פסק אף לכי מיית, דהא כי היכי דלרבי יהודה כאשם אים לכי מיית מגורשת ר"ל מסתמא לרבי יוסי. ואומר רבינו דשאני התם כי הדבר עומד להתברר ממילא אם אינו מבורר ביום המיתה אינו מקבל גט ואינה מגורשת ולכי מיית הוי גט, אלמא סבירא ליה דאין ברירה. ומה שהקשה לרבינו יעקב דאמרינן בפרק בתרא דתענית (ז"ל) [הנו'] דמנין הוי (כיון) [כמו] שקבע מקום אין זו שבבא בלב, ועוד דבמסכת דמאי בפ' בתרא קתני היו לו תאנים של טבל כו' (וקתני (בה) [מה]) שאני עתיד להפרים, וקתני בתר הכי היו של דמאי כו' וקתני (בה) [מה]) שאני עתיד להפרים [מאי] אמר לא מדתני ר' יהודה אומר אין אדם מתנה על שני דברים כאחד אלא אם בא חכם למזרח עירובי למזרח ולמערב עירובי למערב אבל לכאן ולכאן לא דאין ברירה, למזרח ולמערב נמי אין ברירה. ופרקינן ר' יוחנן כבר בא חכם. ש"מ דלר' יהודה לית ליה ברירה. אבל כתיבה אית ליה, ולמה אינו עושה ביום הכפורים שנים וכותב באחד פר ובשני שעיר. משום חולשא דכהן גדול, דילמא לא דייק ואתי לאיחלופי ליה. **ההוא** שליח ציבור דנחת קמיה דרבה דאמר יצא והניח על כן השיני שבהיכל, משמע כרבנן דאמרו שנים היו. ונטל דם [הפר] והניח דם השעיר, משמע כר' יהודה דאמר שלא היה [אלא] כן אחד לפיכך הוצרך ליטול קודם דם הפר, ואחרי כן נתן במקומו דם שעיר. ואמר ליה רבה דבריך חציים כרבנן וחציים כר' יהודה. אימא יצא והניחו על כן השני שבהיכל, הניח דם הפר בכן האחד ונטל דם השעיר מן האחר. ת"ר וכן יעשה לאהל מועד וגו'. כשם שמזה לפני ולפנים, כך מזה בהיכל, דגמר לאהל מועד ממה שנאמר מבית לפרכת. וכשם זה מזה אחת למעלה ושבע למטה מדם הפר, וכן עוד מן הדם השעיר. כך מזה בהיכל מדם הפר ומדם השעיר אחת למעלה ושבע למטה.

שנתערבו בחיבורי ממיגון כו' גם בכמה מקומות פירש בזה הענין ואין לי להאריך פה כלל.

השתא ברי. ולמי טמאים אתון ואין שכינה ביניכם שורה בטומאה: **וכי דבר הלמד בהיקש.** כגון פר שלמד במתנות פנים אחת למעלה מן השעיר בהיקש והשעיר שבע למטה בהיקש מן הפר מוזרין ומלמדין מתנות שבפנים על מתנות הפרוכת בהיקש דוכן יעשה להלן מועד [1] **הימנו ודבר אחר לא הוי היקש.** להמי שיטת הא דקאמרינן לעיל בברייתא לא יאמר למטה בשעיר וכו' דל"ל לא הוה ילף אלא מהיקשא דפר דהשתא לא הוי הימנו ודבר אחר וי"ל דברייתא דלעיל סבירא לה דהימנו ודבר אחר הוי היקש וקל להבין:

חו"ל מפנים בדבר אחר גמר. פי' רש"י מילי דמינן היקש לילדים בדברים המפורשין בפנים כגון למטה בפר ומעלה בשעיר נלמוד בנה אחת אף הלמד בהיקש עמו ותימה הוא לומר כן דהא יותרת הכבד ושתי הכליות דגמרינן שעירי ע"ז מפר העלם ופר העלם גמר מפר כהן משיח חטיב היקש המיקש בזבחים פרק ב"ש (זבחים דף מא.) אע"ג דגמרינן שעירי ע"ז מפר העלם לענין הזאות דכתיבן בגופיה [8] וכן בפ' איזהו מקומן (שם דף נה.) הלא גמרינן זבחי שלמי צבור שהן קדשי קדשים ובעי לפון מדאיתקש לחטאת [2] ואע"ג דגמרינן לן מהיקישא שאין נאכלין אלא לזכרי כהונה דכתיב בחטאת (ויקרא ו) בגופיה וכן אשם לא יליף התם לפון מדאיתקיש לחטאת אע"ג דגמרינן ממי מההוא היקשא סמיכה דכתיב בגופיה דחטאת מיהו כל זה נ"ל לתרץ דלא דמו להא דהכא דהכא כל הזאות חטיב חד עניינא וכיון דגלי מקרא בגופיה גמרינן ממי בחד זימנא אפילו מאי דליף בהיקש אבל הכי נמי חד עניינא ניהו וי"ל פי' דמאחת למעלה דכתב בשעיר יליף מבחוץ בין בפר בין בשעיר ומשבע למטה דפר יליף בחוץ בין בפר בין בשעיר דהכי משמע ליה וכן יעשה באהל מועד בשתי הבהמות כמו שעשה אחת למעלה בשעיר בפנים וכן כאשר עשה בפר בפנים למטה יעשה לשתי הבהמות באהל מועד ולא נהירא לריב"ל לשון בחד זימנא גמר דהכי הוה ליה למימר פר בחוץ למעלה משעיר גמר ושעיר בחוץ למטה מפר גמר וגרסא לו פי' רש"י ולא דמי לכל הנך שהביא ר"י דהכא כיון דכתיב וכן יעשה באהל מועד מסתמא קאי אהזאות דכתיב בגופייהו דהיינו אחת למעלה דשעיר ושבע למטה דפר שהיו עושה לפני ולפנים אלא הזאות ואהא כתב וכן יעשה וא"כ לריכין אנו ללמוד בחד זימנא גם מה שלמדנו בהיקש [9] שאם לא כן אז לא הייתי משמע לגמרי יעשה באהל מועד דמשמע לגמרי יעשה בהיקש אין חוזר ומלמד בהיקש. הלכך ריב"ל [3] בגופיה דקרא אמינא דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש. ואמאי לא אקשיה לחטאת, משום דניחא ליה לאקושיה לעיקר ולא לטפל. כיון דאיכא למימר הכי, להכי אקשיה לחטאת ולעולה, דלא ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש. רבא אמר דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש מהכא, כאשר יורם משור זבח השלמים כו', ואסיקנא דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש אי מדרבא אי מדרבינא. ופרקינן אינו נה חוזר ומלמד בהיקש, ממנו ודבר אחר הוא. כלומר, זה שאתה למד ממנו דבר אחר, אינו אותו הדבר שלמד הוא בהיקש אלא זולתו הוא, וכי האי גוונא לא הוי היקש. **הניחא** לר' עקיבא דסבר כי האי גוונא הוי היקש, שנאמר ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וגו'. ואמרינן הקיש הכתוב את הבכור לחזה ושוק של שלמים, מה חזה ושוק של שלמים לב' ימים ולילה, אף הבכור לב' ימים ולילה. ובא ר' יוסי הגלילי להקישו לחזה ושוק של תודה ליום ולילה. ולא מצא ר' עקיבא להשיבו אלא כתיב ובשרם יהיה, שאין ת"ל יהיה, מה ת"ל יהיה הוסיף הכתוב הויה אחרת לבכור כלומר יום אחד. מכלל דתרוייהו סבירא להו דבכה"ג הוי היקש. ובא ר' ישמעאל ואמר עקיבא טעיתה, שלמים למדו [6] ממעשר בהמה לעניין (חמורה) [תמורה], ואמרת בתמיה וכי הלמד בהיקש וחוזר ומלמד בהיקש זה דבר אחד הוא. הא אין עליך לדון

בשתא ברי טמאים אתון דכתיב [1] טומאתה בשוליה אמר ליה תא חזי מה כתיב בהו [2] השוכן אתם בתוך טומאתם אפילו בזמן שהן טמאין שכינה שרויה ביניהן [6] וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש [3] האי הימנו ודבר אחר הוא ולא הוי היקש [4] הניחא למאן דאמר לא הוי היקש אלא למאן דאמר הוי היקש מאי איכא למימר מקומות הוא דגמרי מהדדי אי בעית אימא חוץ מבפנים בחדא זימנא גמר תנא בשהוא מזה אינו מזה על הפרוכת אלא כנגד הפרוכת [7] אמר ר' אלעזר בר' יוסי אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה טיפי דמים של פר ושעיר של יום הכפורים ודילמא דפר העלם דבר של צבור ושעירי ע"ז הוו דחזא דעבידי בסדרן ותנן נמי גבי פר העלם דבר של צבור כי האי גוונא בשהוא מזה לא היו נוגעין בפרוכת ואם נגעו נגעו אמר רבי אלעזר ברבי יוסי אני ראיתיה ברומי והיו עליה כמה טיפי דמים של פר העלם דבר של צבור ושעירי ע"ז ודילמא דפר ושעיר של יום הכפורים נינהו דחזנהו דעבידי שלא בסדרן נתערבו לו דמים בדמים אמר רבא נותן אחת למעלה ושבע למטה ועולה לו לכאן ולכאן אמרוה קמיה דרבי ירמיה אמר [5] בבלאי טפשאי משום דדיירי בארעא דחשוכא אמרי שמעתא דמחשכן הא קא יהיב למעלה דשעיר מקמי מטה דפר והתורה אמרה [3] וכלה מכפר את הקדש כלה דם הפר ואחר כך כלה דם השעיר אלא אמר רבי ירמיה [8] נותן אחת למעלה ושבע למטה לשם הפר וחוזר ונותן אחת למעלה ושבע למטה לשם השעיר נתערבו לו דמים בדמים במתנות האחרונות סבר רב פפא קמיה דרבא למימר נותן שבע למטה לשם פר ולשם שעיר וחוזר ונותן אחת למעלה לשם שעיר אמר ליה רבא עד השתא קרו לן טפשאי והשתא טפשאי דטפשאי דקא מגמרינן להו ולא גמירי והא קא יהיב מטה דשעיר מקמי מעלה דשעיר והתורה אמרה תן למעלה ואחר כך למטה אלא

דומיס. של פר ושל שעיר קודם שנתן בפנים כלום: **נתפרש דתשובה.** בגבול שהיא מגולה: **הא קא יהיב למעלה דשעיר.** שנתן אחת למעלה לשם פר ולשם שעיר: **ולא מכפר.** כלה הכפרות כמו שהן אמורות בענין: **במתנות אחרונות.** אחר שנתן אחת למעלה מן הפר: כוסות

המעלה דכהן משיח מקריבו ולא מרובה בגדים ותירץ דבנים ראשון הוה ובפרוכת דבני אהרן וי"ל תירץ דבנים שני הוה והיא דמגילה אהרן בהוראת כהן משיח לעצמו דקיימא לן הוראת כהן משיח לעצמו כהוראת בית דין לגבור דמייתי פר אם טעה ועשה כהוראת עצמו ולוקה משיח דכתיב ואם הכהן המשיח אבל מרובה בגדים הרי הוא כשאר יחיד ומייתי כשבה או שעירה אבל פר העלם דבר של צבור אפילו כהן הדיוט מני לאקרוביה כדאיתא בת"כ [7] וכן מוכח דבנים שני אהרן דאי פר כהן משיח אלא ע"כ בנים שני אהרן ולהכי לא קאמר ממי של פר כהן משיח דכהן משיח בנים שני לא הוה דיאשיהו גנז שמן המשחה [לעיל נב.]:

בלה דם הפר ואח"כ בלה דם השעיר. לא ידענא מאי איצטריך ליתויי האי קרא מיפוק ליה מדכתיב מתנות דם הפר בריש וכתיב מוקה ושמן וי"ל דלהכי אייתי האי קרא דאי מדכתיב חוקה ה"א מחוקה לא ילפינן אלא היכא דאינה הסדר של מעשה אבל כגון אם הקדים כל עבודות שעיר דבחד מקום מקמי מתנות דפר אבל כי האי גוונא שאינו מקדים אלא אחת ממתנות דשעיר מקמי שבע מתנות דפר לא מעכב להכי אייתי מדכתיב וכלה התורה אמרה כלה דם הפר לגמרי ואח"כ כלה דם השעיר והוי כמו שיהא הכתוב עליו לעכב:

אלא בהיקשא כלשון הראשון ולא מרבויי הכתובים. ואמרינן התם במאי פליגי בהימנו ודבר אחר, ר' ישמעאל סבר לה הוי היקש, ור' עקיבא ור' יוסי הגלילי סברי הוי היקש. בשלמא למאן דאמר לא הוי היקש, [והיינו] דכתיב וכן יעשה לאהל מועד, שהקיש הכתוב דם שעיר לדם הפר, ולא חזר ולמד מדם השעיר אותו הדבר שלמדו מדם הפר אלא ההזאות שכתובים בגופן בפירוש בהימנו דבר אחר הוא הא. כשם שמזה לפני ולפנים מדם הפר ומדם השעיר כך עושה ומזה בהיכל, אלא למאן דאמר הוי היקש מאי איכא למימר. ופרקינן מקום ממקום גמר. כלומר ההיכל גמר מקדש הקדשים כך כתיב וכפר על הקדש זה קדש הקדשים, וכן יעשה לאהל מועד זה ההיכל, ולא גמר הזאות הזאות אלא כשם שלפנים כך וכך הזיות, כך בהיכל. **איבעית אימא** חוץ ופנים בחד זימנא גמר. כלומר אמר רחמנא כפרה בפנים מדם הפר ומדם השעיר, וכפרה בהיכל. וכתיב אחר כך ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר. גמרי מהדדי כי בכל מקום עשייתן שוה. ואמרינן התם בשלמא למאן דאמר לא הוי היקש, היינו דכתיב בשלמי צבור ממושבותיכם תביאו לחם תנופה, שאין ת"ל תביאו, כלומר, דיי לו והקרבתם מנחה חדשה לה' ממושבותיכם (תביאו) לחם תנופה שתים שני עשרונים. מה ת"ל תביאו, לרבות לחמי תודה (שאין) [שהן] לחם שלמים כזה שיהיו כמות זה, מה זה הלחם עשרון לחלה שנאמר שתים שני עשרונים, אף חלות תודה עשרון לחלה. אימא שלמי צבור הכל שני עשרונים, אף לחמי תודה כן, ת"ל והזיינה, כלומר אלו שני עשרונים ולא לחמי תודה שני עשרונים. ולמדנו שלחמי תודה הן עשר חלות חמץ, מדכתיב והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה', ולמדנו תרומת ה' מתרומת מעשר. הנה למדנו שהן עשר, שלא מצאנו דבר שחייב להוציא ממנו תרומה בפחות מעשרה. ולמדנו עשרה עשרונות לחמץ משלמי צבור שהן עשרון לחלה [3] (והוא זה הזה) חלת לחם חמץ. אבל עשרה עשרונות למצה של

המנו לא יהא אלא בכל מקום שיהא אחד מן הדברים הנאמרים בו בפרשה אחת אם לא י

אלא אמר רבא נותן שבע למטה לשם פר וחוזר ונותן אחת למעלה כו'. דעולין אין מבטלין זה את זה ולא דמי להא דתנן בפ' התערובות (זבחים דף עט:) הניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה[א] דסכינא לזו לרבנן דרבי אליעזר יפסכנו לאמה דיש לומר דשאני הכא נהי דהשתא לאחר שנתן למעלה דפר הוה ליה ניתנין למטה מ"מ כיון דמעיקרא הן שוין במתנותיהן אפילו רבנן דר"א מודו הכא דיתן למעלה ורואה אני דם הפר למעלה כאילו הוא מיס: **נותן** וחוזר ונותן וחוזר ונותן. פי' לש"י וכן בהיכלו משמע דאייר נמי בנתערבו כוסות בכוסות קודם שנתן לפני ולפניים וקשה דהא אמרינן לקמן בפירקין[ב] שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה ולא כלום אלא יש לומר דלא אייר בלפני ולפניים אלא בהיכלו:

[ג] **עירה** דם הפר לתוך דם שעיר. תימה דאמרינן בפרק הקומץ רבה (מנחות דף כב.) הדבר ידוע שדמו של פר מרובה מדם שעיר[ב] אלא מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה וכיון דעיירה דם פר לתוך דם שעיר א"כ ליפסא הוה ליה למימר דלא"ג דדם פר מרובה הוה לן למימר ראשון ראשון בטל כדאמר בפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף עג.) המערה יי"נ מתבית לבור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון בטל[ג] אלא הכא משום דאין עולין מבטלין זה את זה וי"ל דאיכא למאן דאמר התם דוקא המערה מפי גרגור דלא נפיש עמודיה אבל מפי חבית דנפיש עמודיה לא[ד] ואפילו למאן דאמר אפילו מחבית דנפיש עמודיה מ"מ היכא דמערה מדבר דנפיש עמודיה טפי מפי חבית מודה דלא אמרינן ראשון ראשון בטל והכא היה מערה מן המזרק דנפיש עמודיה:

תניא דלא כשנויין. הכי נמי הוה מצי לאתויי ברייתא דמייתי בזבחים פרק בית שמאי (דף מב:) ובפרק הקומץ זוטא (מנחות דף טז:) ארבעים ושבע של יו"כ ועוד מייתי התם ברייתא דתניא ארבעים ושמונה של יוה"כ דעל כרחין סבירא להו להנך ברייתות אין מערבין לקרנות דבעינן אחר לא משכחת להו והכי מוקי להו התם אלא ניחא ליה לאתויי הך ברייתא שר' יוחנן בעצמו מוזכר בה דהתם מסקינן דלר' יוחנן אין מערבין ותימה דבפרק אותו ואת בנו (חולין דף עט.) אמרינן דר' יהודה מספקא ליה אי חוששין לזרע האב אם לא ואם תמצא לומר דחוששין לזרע האב אם כן הייני כחנניה דהתם וחנניה ס"ל כרבי יוחנן דלא בעי אז לחלק כדקאמר התם ולא"כ היכי קאמר ר' יהודה בפ' הקומץ רבה (מנחות דף כב.) מולקא מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות וכו' דמין במינו לא בטיל והא כיון דסבירא ליה לרבי יוחנן אם כן אין מערבין לקרנות[ה] ויש לומר נהי דרבי יוחנן לא דרים אחת לר' יהודה דדרים אחת קסבר מערבין אבל תימה אמאי קסבר רבי יוחנן אין מערבין נהי דלא דרים אחת מכל מקום כיון דכתיב מדם הפר ומדם השעיר נימא מערבין[ו] דאמר בפ' שתי מדות (מנחות דף לא.) דלר' יוחנן דאיצטריך למיכתב גבי נסכים (במדבר טו) מן הבקר או מן הצאן[ז] דלא תימא כיון דכתיב בויקרא מן הבקר ומן הצאן כמאן דכתיב יחידי דמי ורש"י פירש התם דלאו מוי"ו קא דרים אלא מדשני קרא בדיבוריה דבראשא כתיב מן הבהמה מן הבקר והדר כתיב ומן הצאן ולא כתיב ומן הבקר ומן הצאן ש"מ לערב בקר ולאן[ח] ולא נהירא דלא הוה מצי למיכתב ומן הבקר דהא בקר ולאן הוא פירוש דמן הבהמה וא"כ איצטריך למיכתב מן הבקר והשתא הוי מן הבקר ומן הצאן כמו מדם הפר ומדם השעיר וי"ל דלא דמו דאיתו כתיב הכא מדם הפר והשעיר אז הוה דמי לגמן אבל ומדם השעיר מדם הפסיק הענין לרבי יוחנן אי נמי נ"ל מדכתיב גבי בן צאן מן הבקר ומן הבהמה נסכים או לחלק ואז מוקמינן ומן הצאן להוציא את הנוגח (ועיין תוספות מנחות לא. ד"ה המאיר):

אלא אמר רבא [א]נותן [ב]שבע למטה לשם פר וחוזר ונותן אחת למעלה ושבע למטה לשם שעיר [ג]נתערבו לו כוסות בכוסות (ד) נותן וחוזר ונותן וחוזר ונותן שלשה פעמים מקצת דמים נתערבו לו ומקצת דמים לא נתערבו [לו] פשיטא כי יהיב מודאין יהיב מיהו הנך שירים הוו וליסוד אזלי או דילמא דחויין הוו ואזלי לאמה [ד]אמר רב פפא אפילו למאן דאמר כום אחד עושה חבירו שירים הני מילי היכא דאי בעי למיתב מצי יהיב אבל האי דאי בעי למיתב לא מצי יהיב לא אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא אדרבה אפילו למאן דאמר כום אחד עושה חבירו דחוי הני מילי דדחייה בידים (ה) אבל היכא דלא דחייה בידים לא דתניא [ו]למעלה הוא אומר [ז]ואת דמו ישפוך ולמטה הוא אומר [ז]ואת כל דמה ישפוך [ח]מניין לחטאת שקבל דמה בארבע כוסות ונתן מזה אחת ומזה אחת שכולן נשפכין ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפוך יכול אפילו נתן ארבע מתנות מאחת מהן ת"ל ואת דמו ישפוך [ט]הוא נשפך ליסוד והן נשפכין לאמה רבי אליעזר בר"ש אומר מניין לחטאת שקבל דמה בארבע כוסות ונתן ארבע מתנות מאחד מהן שכולן נשפכין ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפוך ולרבי אליעזר בר"ש אי כתיב ואת דמו ישפוך אמר רב אשי למעוטי שירים שבצואר בהמה: עירה דם הפר לתוך דם השעיר: תנן כמאן דאמר מערבין לקרנות דאיתמר רבי יאשיה ורבי יונתן (י)חד אמר מערבין וחד אמר אין מערבין תסתיים דר' יאשיה הוא דאמר מערבין דאמר אע"ג דלא כתיב יחדיו כמאן דכתיב יחדיו דמי אפילו תימא רבי יונתן הוא שאני הכא דכתיב [ז]אחת [ז]תניא דלא כשנויין [ח]ולקח מדם הפר ומדם השעיר שיהיו מעורבין דברי רבי יאשיה רבי

עשה את מחציו שירים: **מערבין לקרנות.** מערבין כל פר בדם שעיר כשבא ליתן מתנות קרנות מזבח הפנימי: **אין מערבין.** דמשמע ליה ולקח מדם הפר ומדם השעיר מכל אחד בפני עצמו: **דאמר אע"ג דלא כתיב יחדיו וכו'.** דתניא (סנהדרין דף סו.) איש אשר יקנא את אשתו מגין מ"ל אבל אמו ואת אמו אין לי אלא אבל אמו אמו בלא אבל מגין מ"ל אבל קילל אמו קילל דברי רבי יאשיה ר' יונתן אומר משמע שיהיו כאחד ומשמע כל אחד ואחד בעצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו. אלמא לר' יאשיה אי לא הדר כתיב אבל אמו קילל הוה אמינא דיאשיה דקרא משמע שיהיו כאחד משמע הכא נמי מדם הפר ומדם השעיר שיהיו כאחד משמע: **דכתיב אחת.** אהרן על קרנותיו אחת בשנה (שמות ל) ולא אמיס: **תניא דלא כשנויין.** אלא כמה דסלקא דעתך מעיקרא דר' יאשיה הוא דאמר מערבין: וקבל

כוסות בכוסות. שאינו מכיר איזה כוס של פר ואיזה כוס של שעיר: **נותן וחוזר ונותן וחוזר ונותן.** בכל עבודה ועבודה נותן אחת למעלה ושבע למטה מן האחד וחוזר ונותן מן השני וחוזר ונותן מן הראשון דמה נפשך אם ראשון של פר היה ושני שעיר יצא בראשונה ובשניה ואי ראשון של שעיר היה והרי הוא כמו שאינו בדמיניה (ג) פר מעכב את השעיר יצא בשניה ובשלישית שהרי קדש פר לשעיר וכן בהיכלו: **מקלח דמיס נתערבו.** כגון שנשפך משני מזרקות לתוך מזרק שלישי ריקם ונשתייר בהם בכל אחד ואחד: **פשיטא לי דיי יהיב.** מתנות מודאין יהיב ממה שנשאר במזרקות: **מיהו.** הא מיבעיא לן הנך שנתערבו בשלישי שירים הוו כאילו לא נתערבו וליסוד מזבח החילון אזלי כדתנן (זבחים דף מז.) שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החילון: **או דילמא דחויין ניהו.** הואיל ואין מתנות הראשונות ניתנו ממנו ולאמה שבעזרה המביאה את כל ליכלוך העזרה לנחל קדרון אזלי: **אפילו למאן דאמר.** בבריתא לקמן כום אחת וכו' כגון קיבל הדם בשתי כוסות ונתן את כל מתנות הקרנות מכוס אחת: **אבל האי דיהיב מיניה.** שהרי הדמים הללו שבמזרק שלישי נתקבלו בשני המזרקות שנתן מהן המתנות: **דפניה.** פלוגתא דכוס עושה חבירו דחוי או שירים דלמאן דאמר לעיל אפילו למ"ד וכו': **למעלה הוא אומר.** בחטאת דשעיר נשיא (ויקרא ד) ואת דמו ישפוך וגו' ובשירים כתיב ולא כתיב הכא כל ולמטה בחטאת יחיד בשירים דיהיב כתיב כל: ה"ג **מנין לחטאת שקבל דמה בארבע כוסות ונתן מזה אחת ומזה אחת שכולן נשפכין ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפוך יכול אפילו נתן ארבע מתנות מאחת מהן ת"ל ואת דמו ישפוך והן נשפכין לאמה ר"א בר"ש אומר מנין לחטאת שקיבל דמה בארבע כוסות ונתן ארבע מתנות מכוס (ד) ראשון שכולן נשפכין ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפוך.** מ"ק סבר כוס עושה את חבירו דחוי ור"א בר"ש סבר כוס עושה את חבירו דלא דחוי: **מערבין לקרנות.** מערבין כל פר בדם שעיר כשבא ליתן מתנות קרנות מזבח הפנימי: **אין מערבין.** דמשמע ליה ולקח מדם הפר ומדם השעיר מכל אחד בפני עצמו: **דאמר אע"ג דלא כתיב יחדיו וכו'.** דתניא (סנהדרין דף סו.) איש אשר יקנא את אשתו מגין מ"ל אבל אמו ואת אמו אין לי אלא אבל אמו אמו בלא אבל מגין מ"ל אבל קילל אמו קילל דברי רבי יאשיה ר' יונתן אומר משמע שיהיו כאחד ומשמע כל אחד ואחד בעצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו. אלמא לר' יאשיה אי לא הדר כתיב אבל אמו קילל הוה אמינא דיאשיה דקרא משמע שיהיו כאחד משמע הכא נמי מדם הפר ומדם השעיר שיהיו כאחד משמע: **דכתיב אחת.** אהרן על קרנותיו אחת בשנה (שמות ל) ולא אמיס: **תניא דלא כשנויין.** אלא כמה דסלקא דעתך מעיקרא דר' יאשיה הוא דאמר מערבין: וקבל

מקלח דמיס נתערבו. כגון שנשפך משני מזרקות לתוך מזרק שלישי ריקם ונשתייר בהם בכל אחד ואחד: **פשיטא לי דיי יהיב.** מתנות מודאין יהיב ממה שנשאר במזרקות: **מיהו.** הא מיבעיא לן הנך שנתערבו בשלישי שירים הוו כאילו לא נתערבו וליסוד מזבח החילון אזלי כדתנן (זבחים דף מז.) שירי הדם היה שופך על יסוד מערבי של מזבח החילון: **או דילמא דחויין ניהו.** הואיל ואין מתנות הראשונות ניתנו ממנו ולאמה שבעזרה המביאה את כל ליכלוך העזרה לנחל קדרון אזלי: **אפילו למאן דאמר.** בבריתא לקמן כום אחת וכו' כגון קיבל הדם בשתי כוסות ונתן את כל מתנות הקרנות מכוס אחת: **אבל האי דיהיב מיניה.** שהרי הדמים הללו שבמזרק שלישי נתקבלו בשני המזרקות שנתן מהן המתנות: **דפניה.** פלוגתא דכוס עושה חבירו דחוי או שירים דלמאן דאמר לעיל אפילו למ"ד וכו': **למעלה הוא אומר.** בחטאת דשעיר נשיא (ויקרא ד) ואת דמו ישפוך וגו' ובשירים כתיב ולא כתיב הכא כל ולמטה בחטאת יחיד בשירים דיהיב כתיב כל: ה"ג **מנין לחטאת שקבל דמה בארבע כוסות ונתן מזה אחת ומזה אחת שכולן נשפכין ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפוך יכול אפילו נתן ארבע מתנות מאחת מהן ת"ל ואת דמו ישפוך והן נשפכין לאמה ר"א בר"ש אומר מנין לחטאת שקיבל דמה בארבע כוסות ונתן ארבע מתנות מכוס (ד) ראשון שכולן נשפכין ליסוד ת"ל ואת כל דמה ישפוך.** מ"ק סבר כוס עושה את חבירו דחוי ור"א בר"ש סבר כוס עושה את חבירו דלא דחוי: **מערבין לקרנות.** מערבין כל פר בדם שעיר כשבא ליתן מתנות קרנות מזבח הפנימי: **אין מערבין.** דמשמע ליה ולקח מדם הפר ומדם השעיר מכל אחד בפני עצמו: **דאמר אע"ג דלא כתיב יחדיו וכו'.** דתניא (סנהדרין דף סו.) איש אשר יקנא את אשתו מגין מ"ל אבל אמו ואת אמו אין לי אלא אבל אמו אמו בלא אבל מגין מ"ל אבל קילל אמו קילל דברי רבי יאשיה ר' יונתן אומר משמע שיהיו כאחד ומשמע כל אחד ואחד בעצמו עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו. אלמא לר' יאשיה אי לא הדר כתיב אבל אמו קילל הוה אמינא דיאשיה דקרא משמע שיהיו כאחד משמע הכא נמי מדם הפר ומדם השעיר שיהיו כאחד משמע: **דכתיב אחת.** אהרן על קרנותיו אחת בשנה (שמות ל) ולא אמיס: **תניא דלא כשנויין.** אלא כמה דסלקא דעתך מעיקרא דר' יאשיה הוא דאמר מערבין: וקבל

אלא אמר רבא נותן שבע למטה לשם פר וחוזר ונותן אחת למעלה כו'. דעולין אין מבטלין זה את זה ולא דמי להא דתנן בפ' התערובות (זבחים דף עט:) הניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה[א] דסכינא לזו לרבנן דרבי אליעזר יפסכנו לאמה דיש לומר דשאני הכא נהי דהשתא לאחר שנתן למעלה דפר הוה ליה ניתנין למטה מ"מ כיון דמעיקרא הן שוין במתנותיהן אפילו רבנן דר"א מודו הכא דיתן למעלה ורואה אני דם הפר למעלה כאילו הוא מיס: **נותן** וחוזר ונותן וחוזר ונותן. פי' לש"י וכן בהיכלו משמע דאייר נמי בנתערבו כוסות בכוסות קודם שנתן לפני ולפניים וקשה דהא אמרינן לקמן בפירקין[ב] שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה ולא כלום אלא יש לומר דלא אייר בלפני ולפניים אלא בהיכלו:

[ג] **עירה** דם הפר לתוך דם שעיר. תימה דאמרינן בפרק הקומץ רבה (מנחות דף כב.) הדבר ידוע שדמו של פר מרובה מדם שעיר[ב] אלא מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה וכיון דעיירה דם פר לתוך דם שעיר א"כ ליפסא הוה ליה למימר דלא"ג דדם פר מרובה הוה לן למימר ראשון ראשון בטל כדאמר בפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף עג.) המערה יי"נ מתבית לבור אפילו כל היום כולו ראשון ראשון בטל[ג] אלא הכא משום דאין עולין מבטלין זה את זה וי"ל דאיכא למאן דאמר התם דוקא המערה מפי גרגור דלא נפיש עמודיה אבל מפי חבית דנפיש עמודיה לא[ד] ואפילו למאן דאמר אפילו מחבית דנפיש עמודיה מ"מ היכא דמערה מדבר דנפיש עמודיה טפי מפי חבית מודה דלא אמרינן ראשון ראשון בטל והכא היה מערה מן המזרק דנפיש עמודיה:

תניא דלא כשנויין. הכי נמי הוה מצי לאתויי ברייתא דמייתי בזבחים פרק בית שמאי (דף מב:) ובפרק הקומץ זוטא (מנחות דף טז:) ארבעים ושבע של יו"כ ועוד מייתי התם ברייתא דתניא ארבעים ושמונה של יוה"כ דעל כרחין סבירא להו להנך ברייתות אין מערבין לקרנות דבעינן אחר לא משכחת להו והכי מוקי להו התם אלא ניחא ליה לאתויי הך ברייתא שר' יוחנן בעצמו מוזכר בה דהתם מסקינן דלר' יוחנן אין מערבין ותימה דבפרק אותו ואת בנו (חולין דף עט.) אמרינן דר' יהודה מספקא ליה אי חוששין לזרע האב אם לא ואם תמצא לומר דחוששין לזרע האב אם כן הייני כחנניה דהתם וחנניה ס"ל כרבי יוחנן דלא בעי אז לחלק כדקאמר התם ולא"כ היכי קאמר ר' יהודה בפ' הקומץ רבה (מנחות דף כב.) מולקא מדם הפר ומדם השעיר ונתן על קרנות וכו' דמין במינו לא בטיל והא כיון דסבירא ליה לרבי יוחנן אם כן אין מערבין לקרנות[ה] ויש לומר נהי דרבי יוחנן לא דרים אחת לר' יהודה דדרים אחת קסבר מערבין אבל תימה אמאי קסבר רבי יוחנן אין מערבין נהי דלא דרים אחת מכל מקום כיון דכתיב מדם הפר ומדם השעיר נימא מערבין[ו] דאמר בפ' שתי מדות (מנחות דף לא.) דלר' יוחנן דאיצטריך למיכתב גבי נסכים (במדבר טו) מן הבקר או מן הצאן[ז] דלא תימא כיון דכתיב בויקרא מן הבקר ומן הצאן כמאן דכתיב יחדיו דמי ורש"י פירש התם דלאו מוי"ו קא דרים אלא מדשני קרא בדיבוריה דבראשא כתיב מן הבהמה מן הבקר והדר כתיב ומן הצאן ולא כתיב ומן הבקר ומן הצאן ש"מ לערב בקר ולאן[ח] ולא נהירא דלא הוה מצי למיכתב ומן הבקר דהא בקר ולאן הוא פירוש דמן הבהמה וא"כ איצטריך למיכתב מן הבקר והשתא הוי מן הבקר ומן הצאן כמו מדם הפר ומדם השעיר וי"ל דלא דמו דאיתו כתיב הכא מדם הפר והשעיר אז הוה דמי לגמן אבל ומדם השעיר מדם הפסיק הענין לרבי יוחנן אי נמי נ"ל מדכתיב גבי בן צאן מן הבקר ומן הבהמה נסכים או לחלק ואז מוקמינן ומן הצאן להוציא את הנוגח (ועיין תוספות מנחות לא. ד"ה המאיר):

אלא אמר רבא נותן אחת למעלה ושבע למטה לשם פר. נתחלפו לו כוסות דם הפר בכוסות דם השעיר. נותן וחוזר ונותן ונותן וחוזר ונותן. מקצת דמים נתחלפו לו ומקצת לא נתחלפו לו, פשיטא כי קא יהיב מודאין יהיב. מיהו הנך ספיקות שירים הוו וליסוד אזלי, או דלמא דחויין הוו ולאמה אזלי. ופשיט רב פפא כיון דספיקות נינהו, ולא מצי לאודויי מיניהו, דחויין הוו. ואמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע אדרבה אפילו למאן דאמר כוס עושה חבירו דחוי, כיון שבירר כוס אחד ואמר מזה אני זורק, נעשה הדם שעל הכוס האחר דחוי. הני מילי דקא דחייא בידים אבל הכא דלא

עין משפט נר מצוה

ע א מיי' פ"ט מהלכות עבודת יום"כ הלכה י:
עא ב מיי' שם הלכה יא:
עב ג מיי' שם הלכה יב:
עג ד ה מיי' פ"ב מהל' פסולי מוקדשין הלכה כא:

רבינו חננאל

תורה מנא לן, ת"ל על חלות לחם חמץ, כנגד חמץ הבא מצה. הנה למדנו לחמי חמץ לתרומה משלמי צבור, להיות כל חלת לחם חמץ עשרון והן עשר חלות כמו שאמרנו. ועוד למדנו למצה שבתורה להיות עשרה עשרונות מלחמי חמץ של תורה. ומקשינן מאחר שלמדנו לחמץ של תורה משתי הלחם בהיקש, היאך תלמוד המצה מן החמץ, [וכן] דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש. ופרקינן האי הימנו ודבר אחר הוא. כלומר, אותו הדבר בעצמו שלמד בהיקש משתי הלחם שהיא עשרון כל חלה, אין למדין ממנו למקום אחר, אבל ללמד המצה מן החמץ שליש עשרון לכל חלה שהן ל' חלות בעשרה עשרונות שפיר דמי. ודבר אחר הוא (חלתו) הדבר שלמד בו בהיקש. ולמאן דאמר כי האי גוונא הוי היקש היכי גמר ומשנינן תביאו רבויא הוא. ופירושו כי לא בהיקש לשתי הלחם הוא למד לחמץ שבתורה, כי כל דבר הלמד בהיקש אין למדין ממנו כלל אפילו דבר אחר, ושני הכא דהא ריבה הכתוב על חלות לחם חמץ, ובענין מצה כנגד חמץ, והחמץ הוא עשרה עשרונות עישרון לכל חלה, והמצה הן ל' חלות שליש עשרון לכל חלה. ונסיב לה תלמודא תביאו ריבויא. ועוד מצאנו סיוע לזה הפירוש, הא דגרסינן בזבחים פרק קדשי קדשים ששחטן, כי מעשר שיני בזמן הזה אין לו היתר אפילו בירושלים, שנאמר ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך וגו', מקיש מעשר לבכור, מה בכור אינו נאכל אלא בפני הבית אף מעשר שני אינו נאכל אלא בפני הבית, ואוקמא רבינא בבכור שנזרק דמו קודם חורבן הבית וחרב הבית ועדיין בשרו קיים. דמקשינן בשרו לדמו, מה דמו למזבח אף בשרו בעת שיש מזבח, ומקיש מעשר שיני לבשרו, וכי בשר הלמד בהיקש מדמו, חוזר ומלמד בהיקש למעשר שיני. אמר ליה הני מילי בקדשים מעשר שני חולין ניתנו לגבי קדשים ומלמדין. הניחא למ"ד בתר למד אזלינן אלא למ"ד בתר מלמד אזלינן, בשר בכור קדשים הוא. ופריק דם ובשר חדא מלתא היא. כלומר, כל דבר שהוא ממנו ודבר אחר הוא, אין דנין אותו למד מלמד, כך הדם שמזה בהיכל הם שהוה ממנו בפנים הוא ודבר אחר הוא, ואין דנין אתו בדין למד מלמד. ת"ר לא היה הדם מגיע אל הפרוכת, אלא היה מזה כנגד הפרוכת. א"ר אלעזר אני ראיתי הפרוכת ברומי כו'. פי' **בסדרן,** אחת למעלה ושבע למטה. **נתערבו לו דמים בדמים.** פירוש קודם שיזה מדם הפר בהיכל נתערב דם הפר בדם השעיר. ואוקמה רבא נותן אחת למעלה ושבע למטה לשם פר בהיכל, וחוזר ונותן אחת למעלה ושבע למטה לשם שעיר. **נתערבו** לו דמים בדמים במתנה אחרונה.

עד כאן שייך לעמוד קודם.

הגהות הב"ח

(א) גמ' נתערבו לו כוסות בכוסות. ע"כ אע"פ שיש היכר בדם מ"מ משום חולבת דל"ג לא אלעמיה כלאי בדף ו ע"ב: (ב) שם הני מילי דדחייה בידים (אבל היכא דלא דחייה בידים לא) (ג) רש"ל ד"ה נותן כו' כדמעיל. ע"כ ר"פ טרף בקלפי דף מ': (ד) ד"ה ה"ג מנין וכו' מלרבע מתנות מכוס אחד שכולן נשפכין:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

מוסף תוספות

א. דמים הניתנין למטה מן החוט שנתערבו בדם חטאת שניתן למעלה. לש"י זבחים עט: ד"ה דמים. ב. פי' והיה לו לדמו של שעיר להיות בטל. תוס' מנחות כב. ד"ה הדבר. ג. פי' אפי' מתרבה היין נסך לבסוף מ"מ אמרינן ראשון ראשון בטל. תוס' ע"ז עג. ד"ה כי. ד. דלא אמרינן ראשון ראשון בטל כשמערה בשפע הרבה ביחד. תוס' מנחות שם. ה. ואע"ג דדחיתין אפי' תימא רבי יונתן דאמר מערבין שאני הכא דכתיב אחת, הא מסקינן תניא דלא כשינויין. תוס' שם כב: ד"ה ור"י. ו. כיון דכתיב ומדם כמאן דכתיב יחדו דמי. שם. ז. לומר רצה אחד מביא רצה שנים מביא. שם. ח. מדבני בקר כתיב מן וגבי צאן כתיב ומן משמע דוקא נקט, גבי בקר משום דלפרושי מן הבהמה אתא, וגבי צאן לאוסופי אתא כתיב ומן, וה"ק מזה אחד ומזה אחד יביא וכמאן דכתיב יחדו דמי. רש"י מ"י מנחות ל: ד"ה קד"ש.

תוס' ישנים

שייך לדף נ"ו ע"ב

לסבור דאין כריכה אפילו במקום שים מגלי. ועוד אומר ה"ר אלחנן דלא קשיא מידי דאי הוה משני

(ה) [גיר' הרמב"ם נותן אחת לעמוה וכו' עי' כ"מ], (ו) זבחים לד:, (ז) [זבחים מב: פל: מנחות מז:], (ד) תמורה ה:, (ט) [דף פפ:], (י) [שייך לעיל במשנה דף נג:].

תורה אור השלם

1. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה:
ויקרא ד כה
2. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּמָּהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה:
ויקרא ד ל
3. וְכִפֶּר עֲדֵהֶן עַל קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדַּם חַטַּאת הַכִּפֻּרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיְיָ:
שמות ל י
4. וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
ויקרא טז יח

הוציאו לו פרק חמישי יומא

וקבל בו אם הדם. כל קבלות של כל יומות הסמה קמבעיא ליה: **מין במינו.** מזרק במזרק: **תולג.** ונמלא שאין קבלה זו בכהן שהרי אינו לוקח במזרק שהדם בו: **מאי נאו הוסיב מזרק המלא בסוף הריקן.** שעירה ממנו והא הכא נמי דלקח כתיב [ויקרא ט:ז] ולקח מדם הפר ומדם השעיר והך לקיחה אחיתת המזרק היא: **לא עירה מזרק מלא.** לאחר שעירה דם הפר לדם השעיר חוזר ומעירה מזרק מלא לתוך מזרק ריקן: **עומד על גבי כלים וכו'.** דתנא דבי רבי ישמעאל הוא ולעפה מקדשים וכלי שרת מקדשים מה כלי שרת לא יהא דבר חולין בינו ובין כלי שרת אף רצפה לא יהא דבר חולין בינו לבין הרצפה במס' זבחים (דף כד.): **על גבי רגל הכיורו.** אלמא מין במינו חולין: **דלא מבטל ליה.** מכירו את רגלו עד שיגמוד עבודתו: **כלי הפרס.** שני כלים במשמע ושירות אחת: **סיב.** הגדל סביב הדקל וכרך עליו סביב כמין לולבין בגפנים והוא רך וסופג את הדם והדם יולא מכל עבריו ואינו חולין כל כך מי הוא כי האי גוונא מליאה או לא: **זולף והולך וכו'.** ריש"א דמתני' הכי (פרה פ"ו מ"ג) המקדש בשוקת והיה פסוף נתוכו מים שנפסוף פסולין כילד יעשה זולף והולך עד שמגיע לספוג. שוקת היא אבן חלולה על שפת המעיין והמים נכנסין לה דרך חור שבדופנה ומשקין בה בהמות ומקדשין בה אפר חטאת לתוך מים חיים והיא הכלי. מים שנפסוף פסולין לחיים אל כלי ד) בעינן שיהו המים נוגעין בכלי כילד הוא עושה כשבא ליטול את המים וליתנם בגלוחית ובשפופרת זולף וגומר את כל המים אשר בשוקת עד שמגיע לספוג. **זולף ה) שולף עד המלוי אגוטי"ר בלע"ז ובלאמרינן במועד קטן** (דף יא:): **זולף וגומר כלרכו.** אלמא פסוף לא חיין ולא פסיל אלא הנבלעים בתוכו והוא הדין לסיב: **שאני מיא דקלישי.** ויוצלות מכל עבריו ונכנסות בינו לבין הכלי אבל דס עב הוא: **דדם בשר.** דקליש: **בקומץ פסול.** בקילוש שהקומץ טעון להתקדש בכלי לאחר הקמיצה והוא כנגד קבלה בדם פסול לחיין: מתני'

רבי יונתן אומר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו. תימה לי והא רבי יונתן אית ליה דמשמע שניהן כאחד ומשמע אחד אחד בפני עצמו והכא משמע דאית ליה דווקא מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו ונראה לי כיון דמשמע הכי ומשמע הכי ילמד סתום מן המפורש כי היכי דלפני ולפנים ובהיכל נותן מזה בעצמו ומזה בעצמו ה"ג לקרנות דכתיב מדם הפר ומדם השעיר משמע מזה בעצמו ומזה בעצמו והא נמי מיתרצא מאי דק"ל דמייתי בסמוך תניא לידן וכו' עד תלמוד לומר אחת ונתמעט כרבי יאשיה והיכי אתיא כרבי יאשיה והא לרבי יאשיה בלא אחת נמי סבירא לי' כמאן דכתיב בהדיא דדר' יונתן הוא אומר אין מערבין בשלמא הא דאמר רבי יאשיה דר' יונתן הוא אומר אין מערבין, אלא הא דאמר רבי יאשיה דר' יונתן חד אמר מערבין, וחד אמר אין מערבין. אלא הא דאמר רבי יאשיה דאמר מערבין, דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. דתניא אביו ואמו קילל אביו קלל אמו קלל דברי ר' יאשיה כו'. פירי' כתיב איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו סמך הקללה לאב. עוד כתיב אביו ואמו קילל, חזר סמך הקללה לאם. ה) ש"מ כי אם זה מהן קלל חייב מפני שסמך הקללה לזו ולזו, אבל לא סמך הקללה לשניהם, הייתי אומר לעולם אינו חייב עד שיקלל שניהם, דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. ודחינן לעולם מתני' ר' יונתן היא, ואע"ג דבעי יחדו, שאני הכא דכיון דכתיב וכפר על קרנותיו אחת בשנה מדם הכפורים כמאן דכתיב יחדו דמי. ואקשינן ר' יונתן ולא ר' יאשיה, והא ר' יאשיה שמעינן ליה בהדיא דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. ומשנינן שאני הכא כיון דכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר חלקינהו קרא. **תניא דלא כשעירי** ולקח מדם הפר ומדם השעיר שיהו מערבין דברי ר' יאשיה כו'. ופשוטה היא. עד כאן שייך לעמוד קודם.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם פשיטא לי דודאי מין במינו אינו חוצץ, מיהו דרך שירות בכך אי לא. ופשטנא מיהא ואת כל כלי השרת וגו', שני כלים בשירות אחת. אבל הניח סיב שהוא מעורבן דברי ר' יאשיה כו'. ופשוטה היא. עד כאן שייך לעמוד קודם.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם, כיון דמחלחל וירוד בקרקעית הכלי אינו חוצץ. אבל אם הוא קומץ שהוא סולת שאינו יורד פסול.

ה) ל"ל ש"מ כי אחו מהם שקבל מייב.

תורה אור השלם

1. וְכִפֶּר אַהֲרֹן עַל קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה מִדַּם חַטַּאת הַכִּפֻּרִים אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֵּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיְיָ: שמות ל י
2. וְיָצָא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וְכִפַּר עָלָיו וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וּמִדַּם הַשָּׂעִיר וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ויקרא טז יח
3. וְלָקְחוּ אֵת כָּל כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָם בְּקֹדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אוֹתָם בְּמִכְסֵה עוֹר תַּחַשׁ וְנָתְנוּ עַל הַמּוֹט: במדבר ד יב

גליון הש"ם

גמ' שאני רגל דלא מצי מבטל. עי' זבחים דף ק"י ע"א תוס' ד"ה מין במינו:

לעזי רש"י

אגוטי"ר. לשאוב.

מוסף רש"י

מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו. אין מערבין דם הפר ושעיר לקרנות המזבח הפנימי, אלא נותן זה בעצמו וזה בעצמו (תמורה ה:).

מוסף תוספות

א. [ד]הא אית ליה לרבי יאשיה אע"ג דלא כתיב יחדיו כמאן דכתיב יחדיו דמי. רמיו פרק. ב. שאין אחד מכל קרבנות השנה מכפר כפרה זו אלא זה בלבד. רש"י שבועות מ: ד"ה אמר. ג. ואין שייך כאן חציצה שכל הלולב חוץ מידו. תוס' סוכה ט, ד"ה דבעינא. ד. [ד]כשאוחז בגוף הדבר אלא שנותן דבר אחר בין ידו לאותו דבר לא חשיבה לקיחה. ריעב"ש. ה. הא כה"ג הויא לקיחה על ידי ד"א שמה לקיחה, דליהוי חיצון בית יד לפנימי. תוס' זבחים כד. ד"ה הואיל. ו. דעתה אין מזרק החיצון כמו בית יד לפנימי. תוס' הרא"ש. דלא אמרינן לקיחה ע"י ד"א שמה לקיחה אלא היכא דאי לאו ע"י דבר אחר היה הלולב נופל לארץ, אבל הכא מזרק בתוך מזרק, דל מהכא מזרק הריקן לא היה מזרק המלא נופל לארץ. רמיו פרק. ז. אלא דהאי דלא חשיב לקיחה ע"י ד"א אלא היכא שתופשו על ידי ד"א שעשאו בית יד לתופשו בו. תוס' הרא"ש. ח. שהוא לקיחה בעצמו של כהן. רש"י זבחים כד. ד"ה לא.

תוס' ישנים

לדף נז ע"א

הניחא לאמר דאמר חיכמנו ודבר אחר לא הוי היקש. כי הכא דבין כפר ובין בשעיר כתיב מעלה ומעה, אלא (שהמעיה) [שהמעין] לא (סבר) [כתיב] שם. וא"ת לדידיה נמי מי ניחא והא קאמר לעיל לא יאמר מעלה בפר דגמיר מעבלה בשעיר כו' והיכי הוה בדר אלמד בהיקש אין מחיר ומלמד בהיקש. וי"ל כי התלמוד לא חש להחיקיר כהך סוגיא ושיטת התלמוד דלעיל, אלא קמתמה פריך דלהאי תנא אמי שפיר האי לאיך תנא מאי איכא לאימר, ומסקינא מיתרצא שפיר. חזיר **פפנים בחד דיומנא נמר.** ופי' רש"י אי נמי פכיולא לן דפנים בהיקש אמר יכול לגמוד על הסיכול בצא אחת [מה] שכתוב בפירוש כגון אחת למעלה בשעיר ובצא למטה בפר ועמהם אלה [מה] שלמד בהיקש. וא"ע בכל דוכתא אמזכיר למד מן אלמד (למד) שלא יטמאו (עד) [אלמד על דרך זה] [ו]כגון פירוש זה (ו)פי' ר"ח כלומר הא דגמרינן בהיקש שיהא אחת למעלה ובצא למטה בפר ושעיר גמרינן מי' בהיקש אינה כן מתן כפנים. ויש פפרים דגרסי [מתן] ופנים בחד דיומנא בפר ושעיר מתמע כדפרישים. מ"ר. ה"נ **תניא נמי בפר פר העלם דבר של ציבור.** כי זו אינה מעבה. [ו]והיו **עליה בבמה ביפי דמים של פר העלם דבר של ציבור.** שבשר בשרובה בגדים דמתני לה בתו"כ [ויקרא], דיבורא דחטאות פרשתא ג, ז], אבל מה שבינו במגילה [ט, ב] אין בין פר כהן משיח לפרובה בגדים אלא פר הבא על כל המצות, הייני כגון שחטאת משיח עלמו שהוא עלמו ובגדים בגדים. ולא כפר' מיב"ל]. וחיו **עליה בבמה ביפי דמים של פר בו.** ופליג ר' אלעזר אחת קמא. וא"ת מאי קושיא דלמא אלא בחטאות עשו ומה ואם נגעו נגעו. וי"ל שסולן לא היו נוגעין בין אלא בחטאות עושה בין ועוד שבהכנים זרזיון הן. מ"ר. **שלא בכיורין.** שלא היו אחת למעלה ובצא למטה כסדר בר יוס הכפורים. אבל רש"י פירש גבי כסדרן דיום הכפורים כולן זו למטה מזו, ואין נראה דהא לא בעינן אלא אחת למעלה, אבל בשבע של מטה אין חילוק אם אין בסדרן אלא שיהו כולן למטה מן הראשונה, דכמנגדמא דלעיל לא מיירי אלא (שמלגרן) [שמלגרן] (אחת) בחתת גב ידו למעלה ובשבע גב ידו למעלה. וה"ר יוסף פי' אלא בסדרן (מנו) [מפני] שאלא היו אם אלא שבע. וא"ע (ו)אם היו בפר ובשעיר ע"ז שמוזה אז אבע ה) **נתערבו לו דמים בדמים.** פי' היינו [קודם] שחר מתנות שבהיכל דאי קודם מתנות בבפנים והא אמר עולא לקמן שעיר שאחתו קודם מתנות אבפר בפנים לא עשה ולא כלום, ומקמתמא לא פליג אלדעולא. **והתורה אמרה ובלה בכפר את הקדש בו.** ה"ר יוסף (ויכ) [ויהיכו] ס"ל שיחן אחים אם על קבן. וי"ל דמיירי בגון שנפסד דם הפר והבית אחר אלא אמיתי אלא ממקום שפסק כדאמרי ר' אלעזר ור' שמעון בפרקין, ואמרינן נמי לקמן דטעמא מעוס בכמיב מטאת אחת ולא שני מטוין. מ"ר. **והתנא רבי יאשיה.** ואחת מעמע לאפוקי דלא מיתמא אלרוך בהפסיק (ד)מעוס בכמיב מדם הפר ומדם השעיר אבל בעלמא אע"ג דלא כתיב ממלן דכתיב דמי. מין במינו חוצץ. וא"ת למה לה לקיחה על ידי דבר אחר [ד]שמה לקיחה, ואע"ג

ה) עי' לעיל טו. ויג: בלשון רש"י ז"ל ועיין ש"י.

עד א ממי' פ"ל מהל' פסולי מוקדשין הלכה כפ:
עה ב ממי' פ"ס מהל' ביאת מקדש הלכה ז סמג לאוין שט:
עו ג ד ממי' פ"ל מהל' פסולי מוקדשין הלכה כפ:

רבינו חננאל

דחייה הוא לא ליהוי דחוי. דתניא למעלה הוא אומר ואת דמו ישפוך. למטה הוא אומר ואת כל דמה ישפוך. תוספות שקיבל דמה בד' כוסות כו' ופשוטה היא. עירה דם הפר לתוך דם השעיר נתן את המלא בריקן. פי', עוד החזיר הדם מן המזרק המלא במזרק הריקן למה והלא כבר עירה דם הפר בדם השעיר כדי לערבו יפה יפה, ויצא להזות על קרנות מזבח הזהב. תנן כמאן דאמר מערבין לקרנות. דאתמר ר' יאשיה ור' יונתן חד אמר מערבין, וחד אמר אין מערבין. תסתיים דר' יאשיה דאמר מערבין, דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. דתניא אביו ואמו קילל אביו קלל אמו קלל דברי ר' יאשיה כו'. פירי' כתיב איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו סמך הקללה לאב. עוד כתיב אביו ואמו קילל, חזר סמך הקללה לאם. ה) ש"מ כי אם זה מהן קלל חייב מפני שסמך הקללה לזו ולזו, אבל לא סמך הקללה לשניהם, הייתי אומר לעולם אינו חייב עד שיקלל שניהם, דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. ודחינן לעולם מתני' ר' יונתן היא, ואע"ג דבעי יחדו, שאני הכא דכיון דכתיב וכפר על קרנותיו אחת בשנה מדם הכפורים כמאן דכתיב יחדו דמי. ואקשינן ר' יונתן ולא ר' יאשיה, והא ר' יאשיה שמעינן ליה בהדיא דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. ומשנינן שאני הכא כיון דכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר חלקינהו קרא. **תניא דלא כשעירי** ולקח מדם הפר ומדם השעיר שיהו מערבין דברי ר' יאשיה כו'. ופשוטה היא. עד כאן שייך לעמוד קודם.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם פשיטא לי דודאי מין במינו אינו חוצץ, מיהו דרך שירות בכך אי לא. ופשטנא מיהא ואת כל כלי השרת וגו', שני כלים בשירות אחת. אבל הניח סיב שהוא מעורבן דברי ר' יאשיה כו'. ופשוטה היא. עד כאן שייך לעמוד קודם.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם, כיון דמחלחל וירוד בקרקעית הכלי אינו חוצץ. אבל אם הוא קומץ שהוא סולת שאינו יורד פסול.

תוס' ישנים (המשך)

בלה דם הפר בו'. משמע דלא קפיד אלא במה שמקדיש שעיר לפר, אבל כמה שעתן אל שניהם ביחד אינו מקפיד, וכן לקמן גבי נתן שבע למטה לשם פר ולשם שעיר ונמנום קנא אמאי לא קפיד בהכי. **נותן אחת למעלה ושבע למטה לשם פר.** ואע"ג (שמלות) [שמעוכב] דם השעיר [כ]אבי הזאות, בטל הוא ואינו מתכוון לזאות מדם השעיר ואפילו למתן דאמר מצות אין צריכות כוונה היינו כשהגיע זמנו, אבל כגון לא הגיע עדיין זמן הזאת דם השעיר. ותשוט בל תוסיף ליכא אלא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו דכתיב מדם הפר ומדם השעיר מקמתמא מזה בעצמו ומזה בעצמו והא נמי מיתרצא מאי דק"ל דמייתי בסמוך תניא לידן וכו' עד תלמוד לומר אחת ונתמעט כרבי יאשיה והיכי אתיא כרבי יאשיה והא לרבי יאשיה בלא אחת נמי סבירא לי' כמאן דכתיב בהדיא דדר' יונתן הוא אומר אין מערבין בשלמא הא דאמר רבי יאשיה דר' יונתן חד אמר מערבין, אלא הא דאמר רבי יאשיה דאמר מערבין, דאע"ג דלא כתיב יחדו דמי. דתניא אביו ואמו קילל אביו קלל אמו קלל דברי ר' יאשיה כו'. פירי' כתיב איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו סמך הקללה לאב. עוד כתיב אביו ואמו קילל, חזר סמך הקללה לאם. ה) ש"מ כי אם זה מהן קלל חייב מפני שסמך הקללה לזו ולזו, אבל לא סמך הקללה לשניהם, הייתי אומר לעולם אינו חייב עד שיקלל שניהם, דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. ודחינן לעולם מתני' ר' יונתן היא, ואע"ג דבעי יחדו, שאני הכא דכיון דכתיב וכפר על קרנותיו אחת בשנה מדם הכפורים כמאן דכתיב יחדו דמי. ואקשינן ר' יונתן ולא ר' יאשיה, והא ר' יאשיה שמעינן ליה בהדיא דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב יחדו דמי. ומשנינן שאני הכא כיון דכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר חלקינהו קרא. **תניא דלא כשעירי** ולקח מדם הפר ומדם השעיר שיהו מערבין דברי ר' יאשיה כו'. ופשוטה היא. עד כאן שייך לעמוד קודם.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם פשיטא לי דודאי מין במינו אינו חוצץ, מיהו דרך שירות בכך אי לא. ופשטנא מיהא ואת כל כלי השרת וגו', שני כלים בשירות אחת. אבל הניח סיב שהוא מעורבן דברי ר' יאשיה כו'. ופשוטה היא. עד כאן שייך לעמוד קודם.

הניח מזרק בתוך מזרק וקיבל בו את הדם, כיון דמחלחל וירוד בקרקעית הכלי אינו חוצץ. אבל אם הוא קומץ שהוא סולת שאינו יורד פסול.

ה) עי' לעיל טו. ויג: בלשון רש"י ז"ל ועיין ש"י.